

Мінгальова Ю.І.,

*асистент кафедри прикладної математики та інформатики,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ОГЛЯД ОН-ЛАЙН СЕРВІСІВ, ЩО ВАРТО ВИКОРИСТОВУВАТИ ДЛЯ САМОРЕДАГУВАННЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Стрімкий рівень розвитку інформаційних та комп'ютерних технологій здійснює визначальний вплив на зміну образу культури людства та формування нового стилю наукового мислення. Об'єктом людської діяльності виступає швидкозмінність даних, що спричинена рядом чинників: входження в повсякденне життя наукових досягнень; породження нових галузей професійної діяльності та входження в традиційні спеціальності; омолодження кадрового складу внаслідок вікової адаптивності тощо. Варто врахувати культуру мови, що забезпечує високий рівень спілкування людей та суспільства загалом. Враховуючи виникнення в науці нових прийомів та методів дослідження, постає потреба формування у студентів наукового стилю як мислення, так і написання текстів.

Стиль наукового мислення визначається Л. А. Микешиним як "єдина система принципів, яка приймається дослідниками як зразок, стандарт, канон, еталон розумової діяльності, тобто визнається її регулятивний, нормативний характер, причому сюди входять як правила-рекомендації, так і правила-заборони" [2, с. 345]. Використання наукового стилю у написанні робіт студентами представлено у формах: реферату, курсової роботи, тез, статті, дипломної роботи тощо, що потребують копіткої лінгвістичної підготовки.

Однією з основних вимог, що висуваються до мови наукової комунікації, є грамотність викладу. Цінність наукового твору та сприйняття думки автора підвищує його правильність і точність, а тому знижують мовні помилки та стилістичні вади. З огляду на вище зазначене,

створюючи науковий текст, студент закладу вищої освіти повинен звертати увагу, з одного боку, на достовірність та науковість матеріалу, а з іншого – на дотримання мовних норм на всіх рівнях.

Писемне наукове мовлення залежне від норм української мови та норм логіки природничої науки. Одним із важливих етапів підготовки наукових робіт є редагування тексту з метою усунення помилок, удосконалення оформлення, що сприяє розвитку критичного ставлення студентів до отриманих результатів. Редагування може мати наступні види:

- наукове, що передбачає оцінювання емпіричного матеріалу дослідження, коректність уживання термінів, точність логічних посилань та висновків, достовірність залучених джерел тощо;
- літературне, що полягає у виправленні помилок, наприклад: орфографічних, лексичних, фразеологічних, морфологічних, словотвірних, синтаксичних, пунктуаційних, стилістичних тощо.

Навіть найкращий знавець української мови може припускатися помилок під час написання наукових текстів. З метою полегшення редагування тексту є можливість використання зручних сервісів перевірки текстів українською мовою, наприклад Online Corrector, LanguageTool, Advego, Poetica, Test-the-Text, Draft, HamingwayApp, Readability, типографська розкладка Іллі Бірмана (українська версія) тощо. Розглянемо більш детально сервіси Online Corrector та LanguageTool, що мають найбільшу популярність серед користувачів.

Online Corrector працює як доповнення до Google Документів, тому у користувача повинен бути обліковий запис Google. Для використання додатку потрібно, зайшовши під власним Google обліковим записом, у браузері Chrome знайти його у веб-магазині Google та додати як розширення можливостей до власних додатків Google (рис.1). Однією з переваг використання даного сервісу є можливість роботи з одним документом кільком користувачам на відміну від web-форми

безпосередньо на сайті [3].

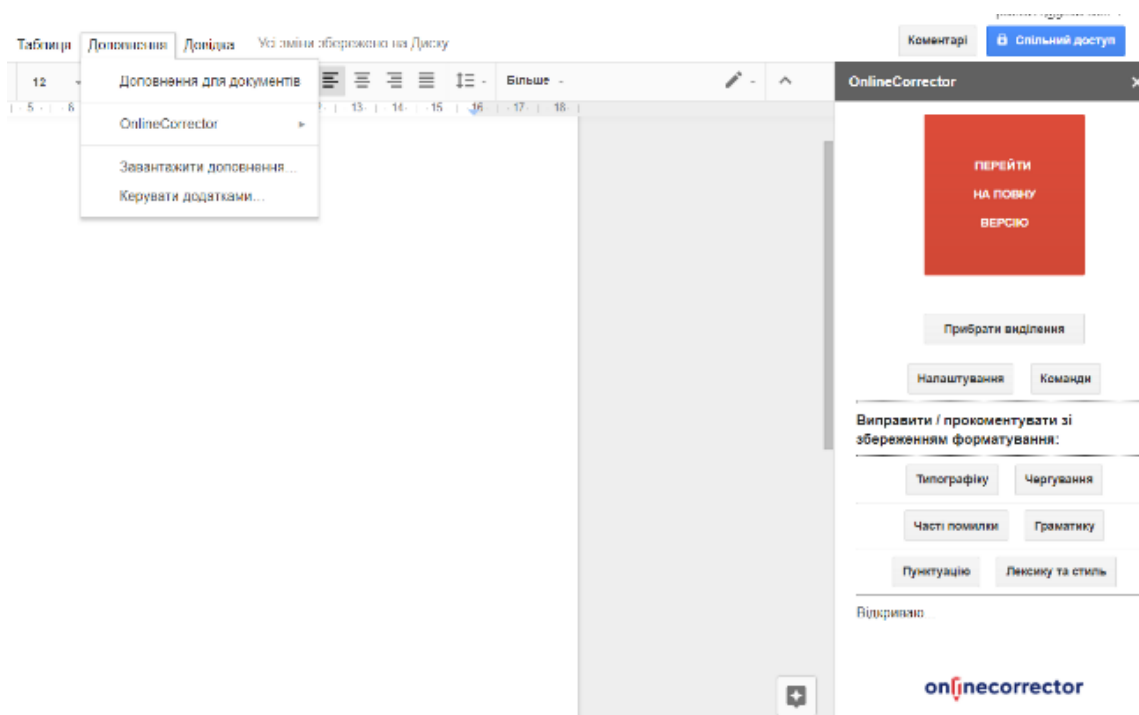

Рис. 1. Встановлений Online Corrector у Google Документи

Для перевірки тексту, потрібно через меню «Доповнення» в панелі інструментів обрати пункт «Online Corrector» та натиснути кнопку «Команди». Внаслідок чого відкриються окремі модулі, що можна запускати по черзі або вибрати опції. До переваг можна додати, що на сайті розробника міститься детальна інструкція для користувачів сервісу.

Сервіс перевіряє та виправляє наступне:

- ✓ типографіку (зайві пробіли, використання дефіса замість тире, різні види лапок);
- ✓ чергування сполучників і/й, прийменників з/із/зі/зо, прийменників у/в;
- ✓ граматичні та пунктуаційні помилки;
- ✓ лексичні та стилістичні аномалії.

Типографіка та чергування сервісом виправляється автоматично, граматичні чи лексичні помилки – слово з ймовірною помилкою підкреслюється та додається коментар з посиланням на відповідне правило. При переході за посиланням, на сторінці розміщені рекомендації виправлення помилки та приклади правильного слововживання, вирішення виправлення ймовірної помилки надається користувачу. За замовчуванням

доступна безкоштовна версія з обмеженим функціоналом, проте за додаткову плату можна отримати повну версію, що передбачає більш гнучкі налаштування та ряд розширень.

LanguageTool (<https://languagetool.org/uk/>) – це відкритий он-лайн сервіс засіб для редагування (граматичної та стильової перевірки) текстів.

LanguageTool доступний як: додаток до офісних пакунків LibreOffice.org, Apache OpenOffice; додаток для браузерів Firefox та Chrome; додаток для Google Docs; як окрема програма (з графічним інтерфейсом або для командного рядка); як веб-сторінка; як веб-служба (REST API) [1].

Принцип роботи LanguageTool базується на виявленні помилок в тексті, який виконується за наступною схемою (рис.2):

Рис. 2 Принцип роботи LanguageTool

Підтримка мов у LanguageTool складається з:

1. Словника тегів (словник, що описує слова в мові, їх похідні, частини мови, рід, число, відмінок, час тощо).
2. Словника правил (файл у форматі XML, що описує неправильні комбінації лексем, також є можливість виправлення та приклади коректного і некоректного використання).
3. Правил розбиття речень (зазвичай речення розбиваються за кінцевими знаками пунктуації: крапка, знак питання тощо, але також оброблюються деякі особливі випадки, наприклад ініціали).

4. Модуля «деомонізації» (disambiguator) (наприклад, позначати слова з великої літери в середині речення як власні іменники).
5. Модуля простої заміни (файл replace.txt містить часто вживані помилкові слова з пропозиціями заміни).
6. Вбудованої перевірки орфографії (словник для української мови базується на проекті dict_uk).

Студент повинен виконувати обробку власного наукового тексту у кілька стадій: підготовка попереднього матеріалу, скласти лаконічний варіант, кожен частину необхідно повторно перечитати для виявлення помилок. Полегшити роботу коректури допоможуть сервіси перевірки наукового тексту такі, як Online Corrector та LanguageTool.

Список використаних джерел та літератури

1. Короткий вступ до Languagetool [Електронний ресурс] – Електронні дані. – Режим доступу: <https://r2u.org.ua/languagetool/about> (дата звернення 20.10.2018). – Назва з екрана.
2. Микешина Л. А. Філософія науки: Сучасна епістемологія. Наукове знання в динаміці культури. - М.: Прогрес-Традиція: МПСІ: Флінта, 2005.
3. Onlinecorrector [Електронний ресурс] – Електронні дані. – Режим доступу: <http://onlinecorrector.com.ua/>(дата звернення 18.10.2018). – Назва з екрана.

Почтовюк С.І.

кандидат педагогічних наук

доцент кафедри інформатики і вищої математики

Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

ГОЛОВНІ ФУНКЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ

Професійна компетентність визначається як «здатність вибирати найоптимальніші рішення та заперечувати некоректні, володіти критичним